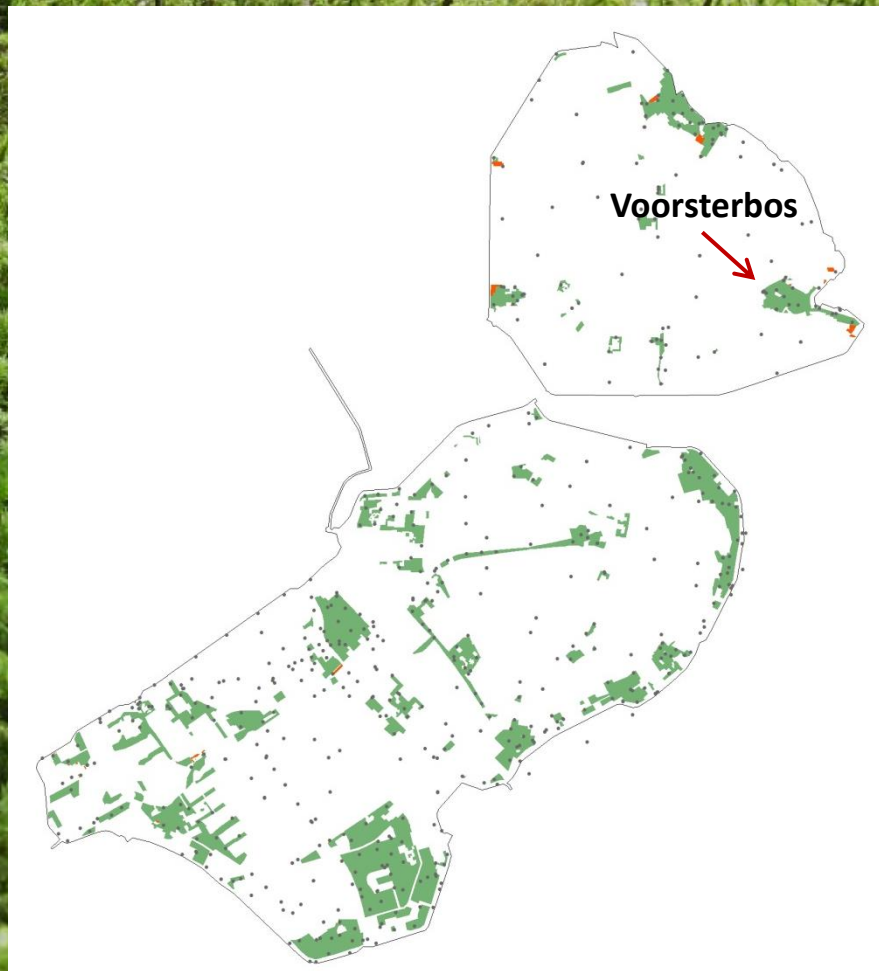

75 jaar mossen in jonge polderbossen

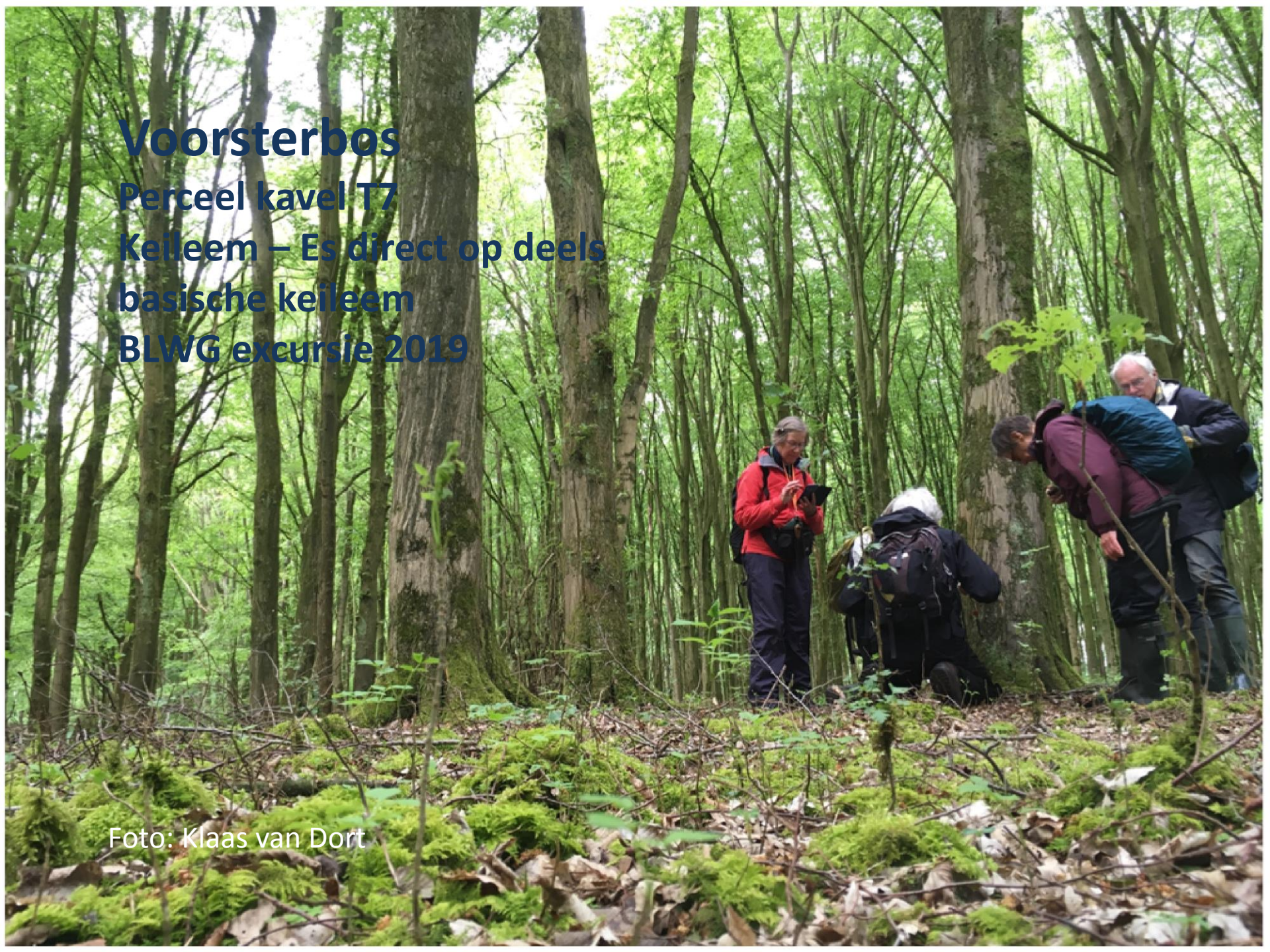
Voorsterbos

Perceel kavel T7

Keileem – Es direct op deels
basische keileem

BLWG excursie 2019

Foto: Klaas van Dort

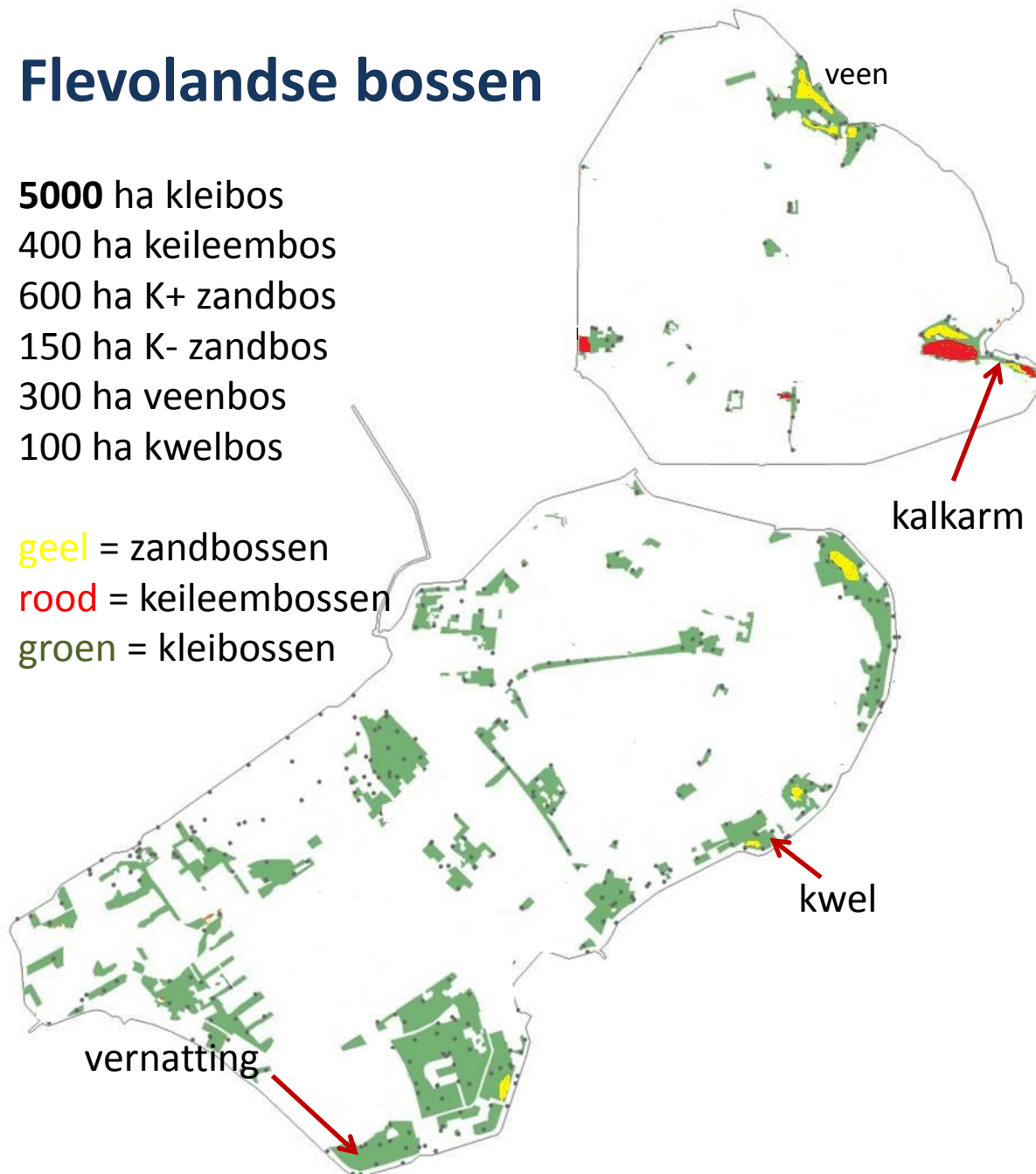
Flevolandse bossen

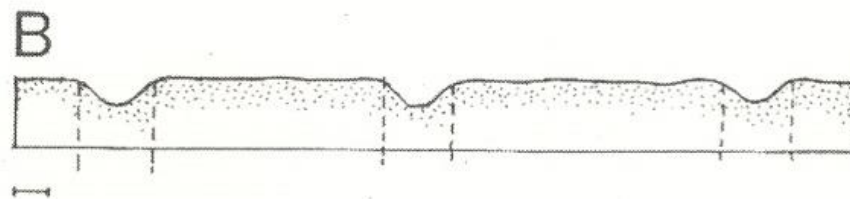
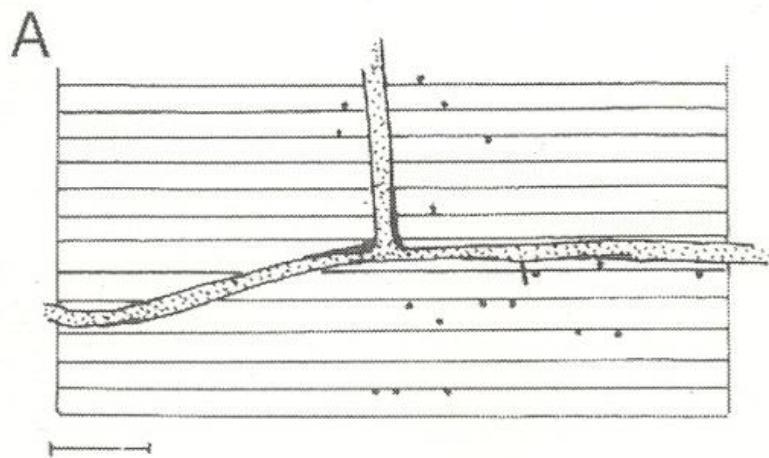
5000 ha kleibos
400 ha keileembos
600 ha K+ zandbos
150 ha K- zandbos
300 ha veenbos
100 ha kwelbos

geel = zandbossen

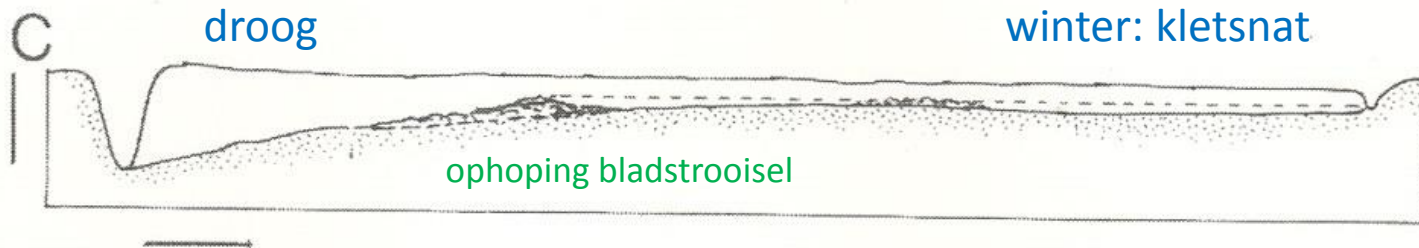
rood = keileembossen

groen = kleibossen

kavelsloot

droog

winter: kletsnat

ophoping bladstrooisel

waterhuishouding

MOSSEN onderzoek

Droogvallen pioniers W. Feekes & D. Bakker
Bossen studie vanaf 1972!!

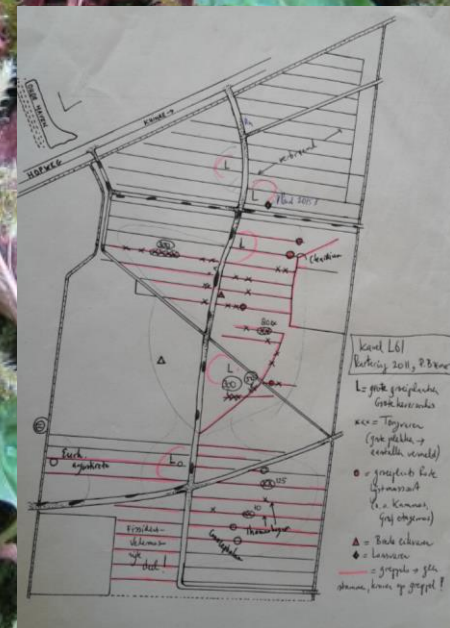
Mossen van het Schokkerbos 1978

120 1 ha vakken heel Flevoland (→ 1990)

- *karteringen Rienk-Jan Bijlsma bossen O.-Flevoland
- *diverse BLWG excursies
- *epifyten Z.-Flevoland

Eigen onderzoek:

- * 1 ha onderzoek (1980 – 1990)
- * Mosvegetaties op greppelkanten (1990 – 2000) *vegetatiekundig*
- * Kartering terrestrische soorten
o.a. Grof etagemos
- * Aantal kavelkarteringen
- * 20 jaar proef vak onderzoek
Voorster- en Kuinderbos
(1989 – 2006)

1 ha onderzoek *Pinus* op zand

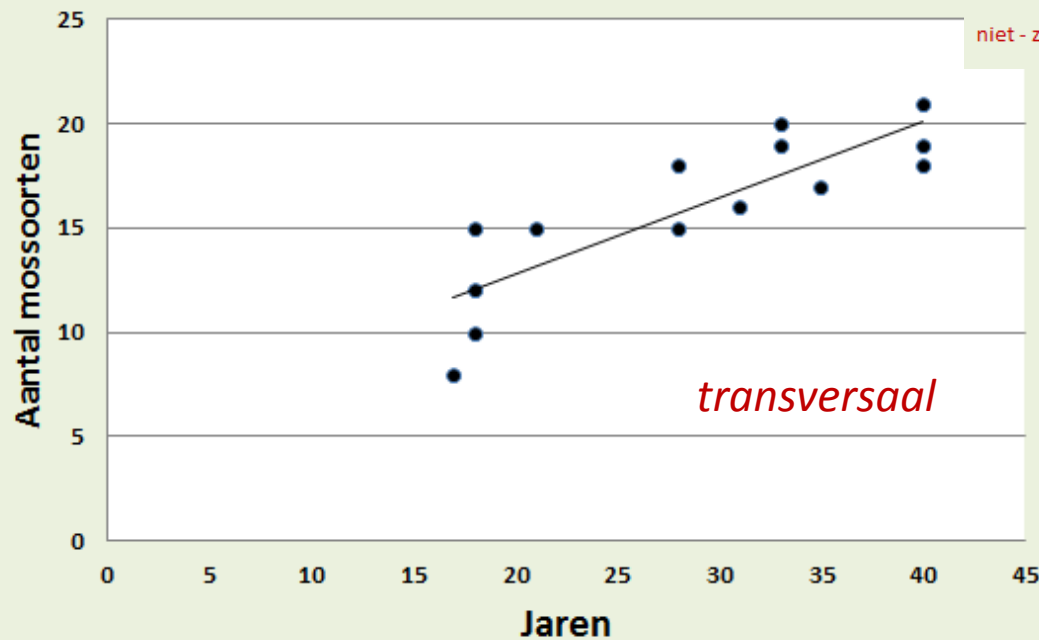
	15 - 20 jaar	21 - 30 jaar	31 - 40 jaar
n	4	4	6
<i>Eurhynchium striatum</i>			
<i>Brachythecium salebrosum</i>			
<i>Lophocolea heterophylla</i>			
<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>			
<i>Aulacomnium androgynum</i>			
<i>Dicranum montanum</i>			
<i>Herzogiella seligeri</i>			
<i>Mnium hornum</i>			
<i>Hylocomium splendens</i>			
<i>Rhytidiadelphus loreus</i>			
<i>Tetraphis pellucida</i>			
<i>Orthodontium lineare</i>			

niet - zelden fertiel in Nederland

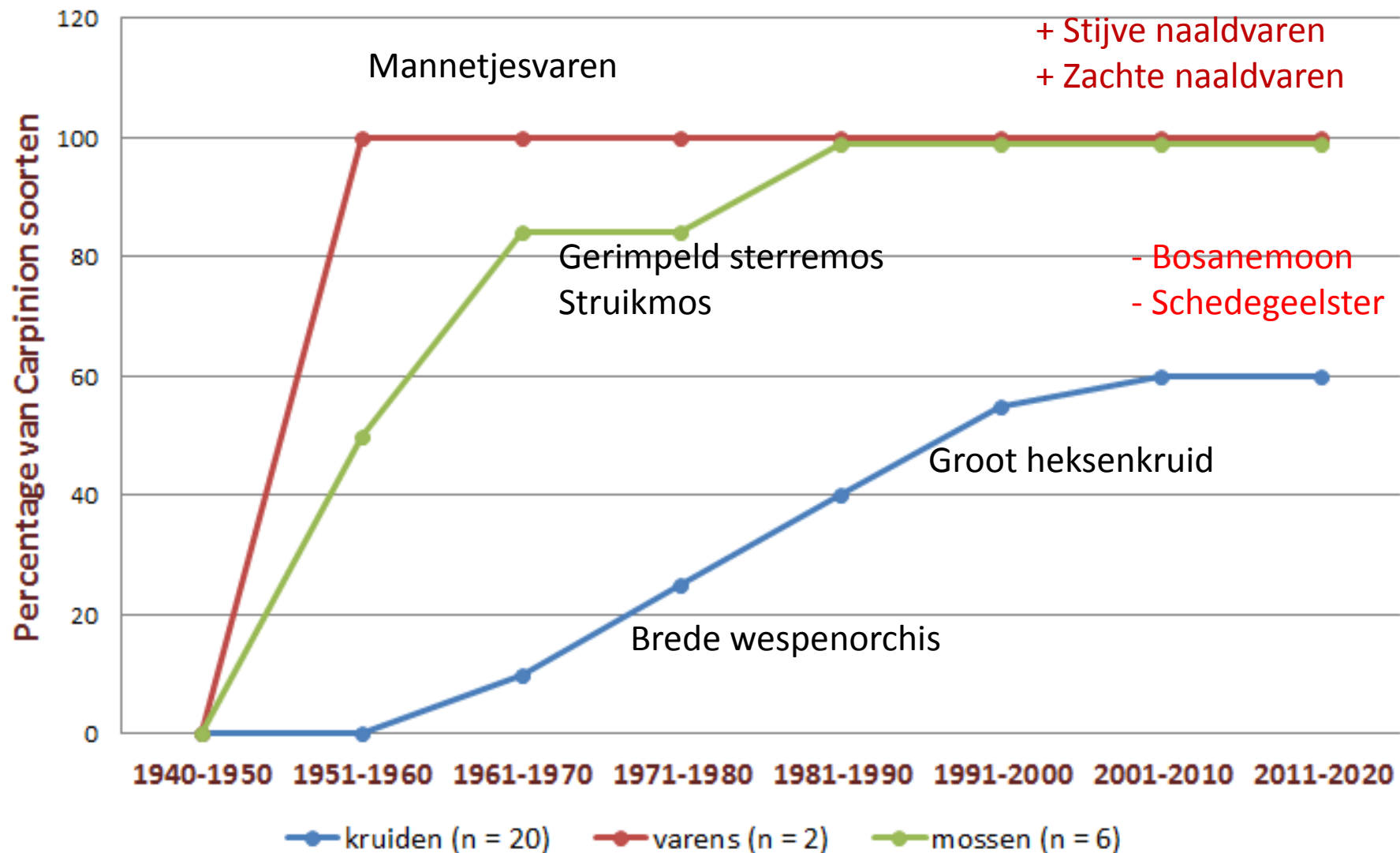
42

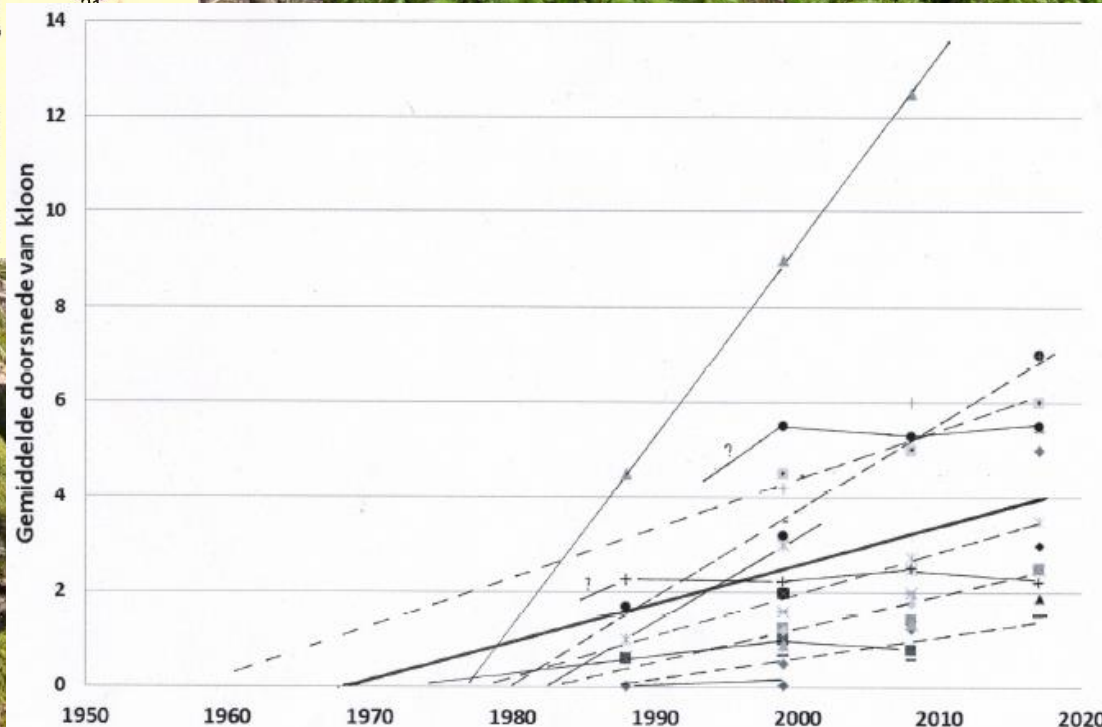
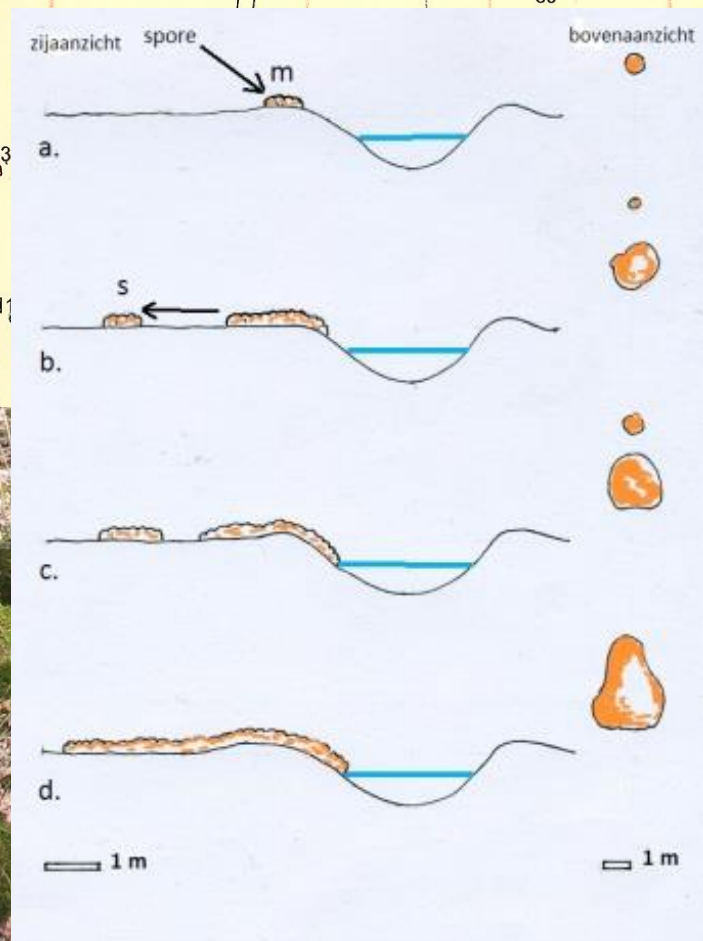
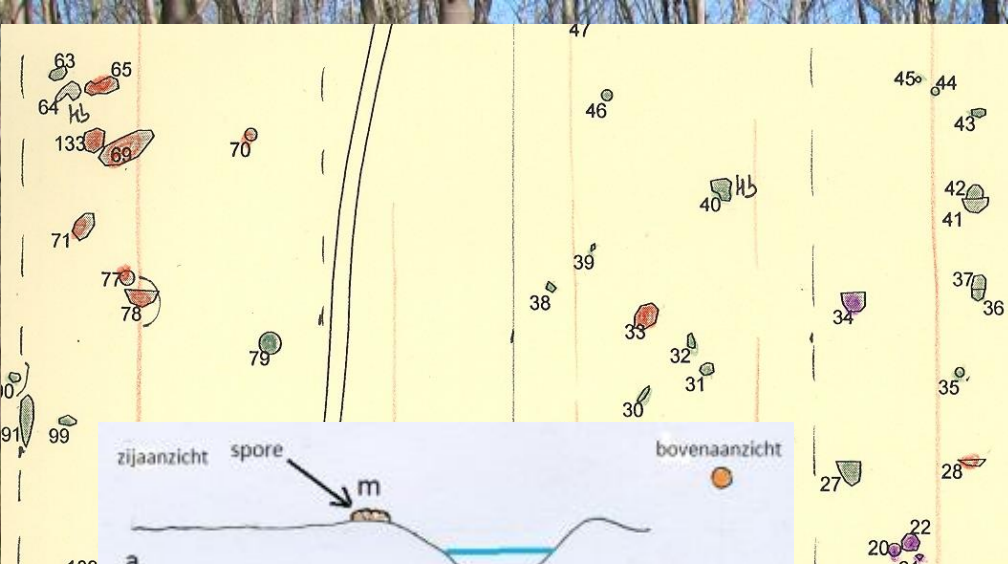
30

60

Kolonisatie door voor *Carpinion* kenmerkende mossen, varens en vaatplanten op het keileem van het Voorsterbos (*longitudinaal*)

Figuur 5. De groei van klonen van pluimstaartmos in het Schokkerbos met extrapolatie naar de periode van vestiging. Onderbroken lijnen zijn regressielijnen voor drie of meer punten, doorgetrokken lijnen zijn voor twee punten onderling verbonden, ? = klonen in stabiele fase (geen groei). De dikke doorgetrokken lijn geeft de gemiddelde waarde.

Haagbeuk

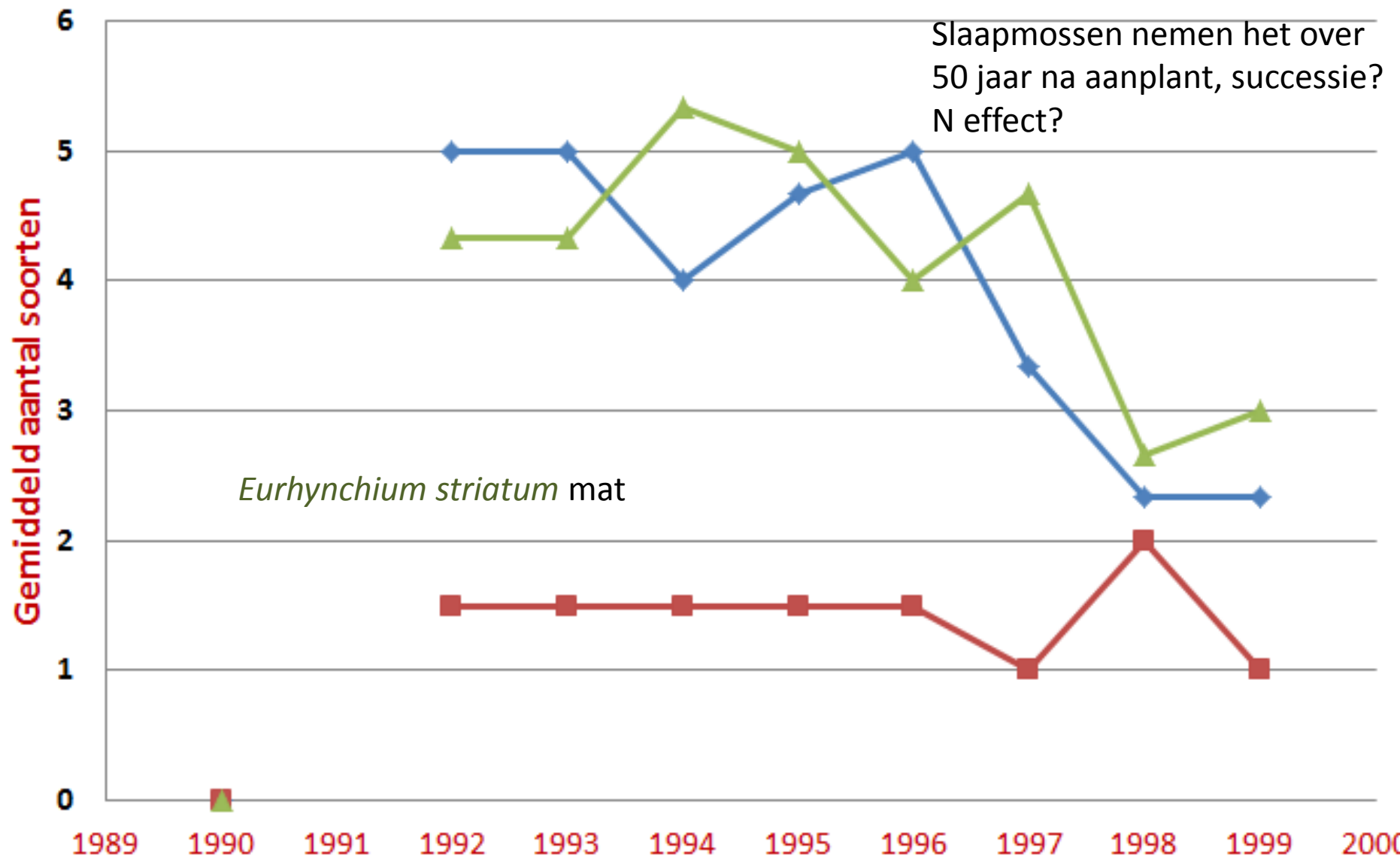
Es

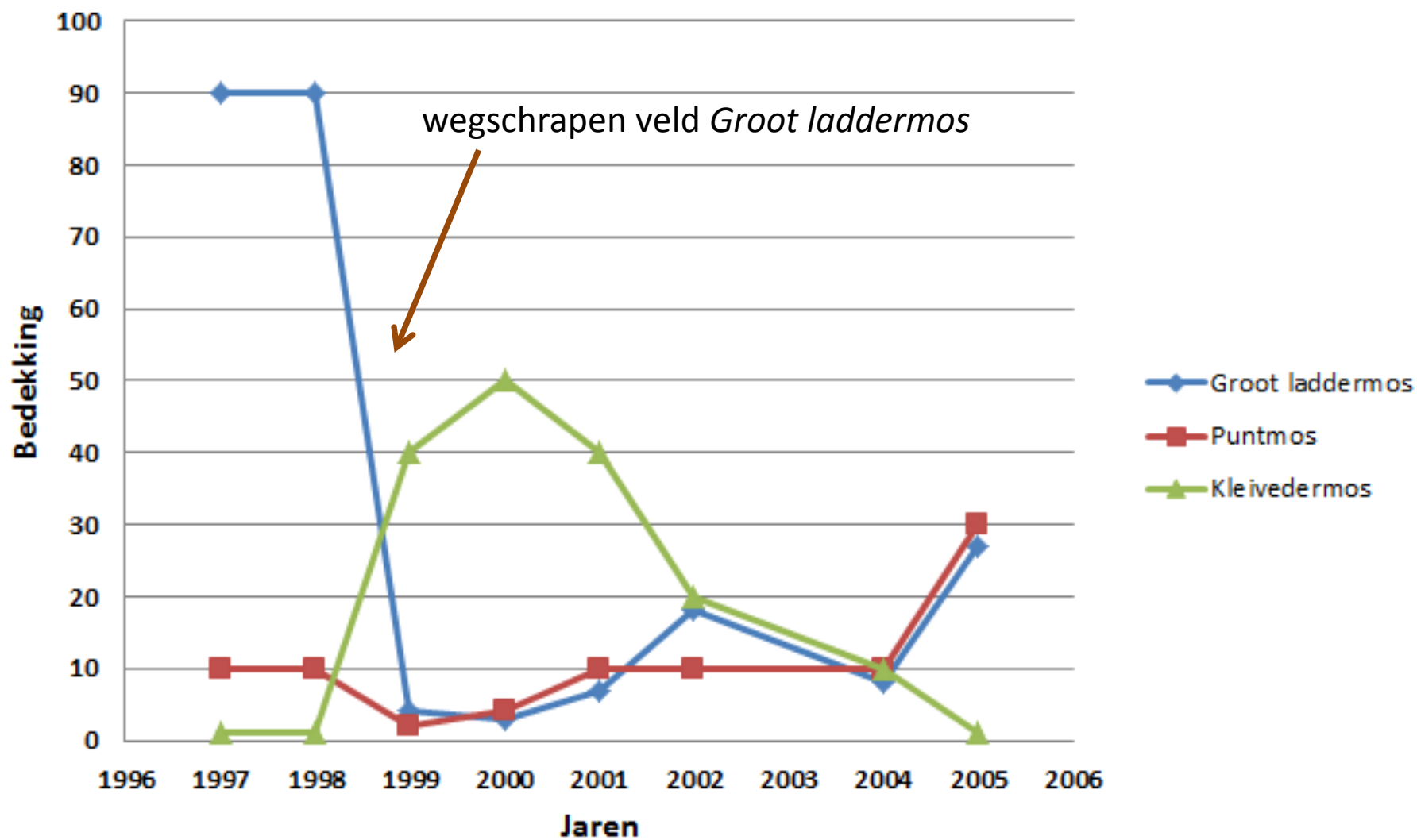
Slaapmossen
Fissidentietum taxifolii

Geplooid laddermos

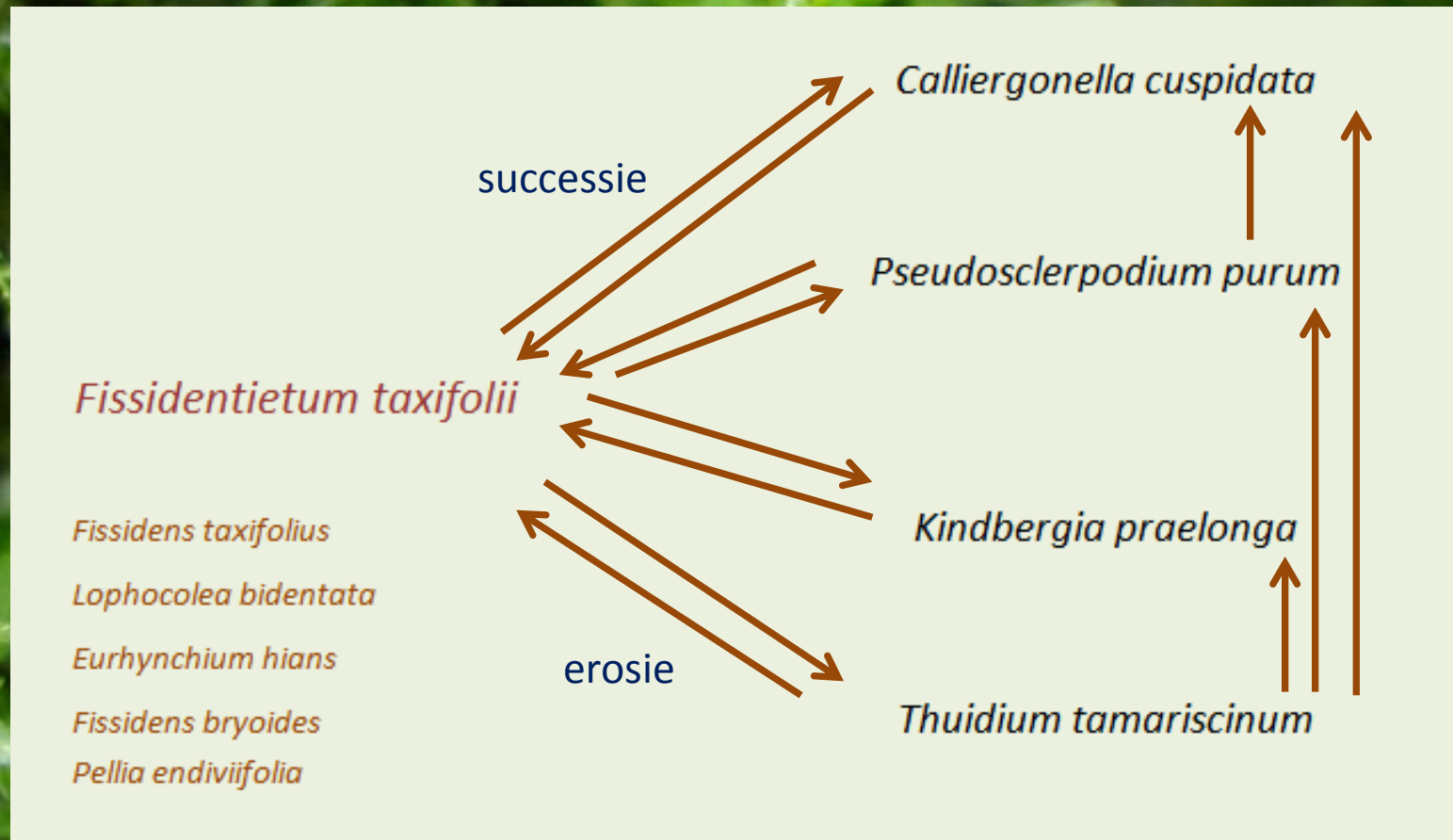
Waterpeil
Winter

Greppel: winter watervoerend 1 – 4 dm

Schema vervanging mossen keileem 20 jaar monitoring

Conclusies:

Kolonisatie terrestrische soorten

Hoog dispersievermogen

Buitenland effect

Stabilisatie kolonisatie soorten 15 – 30 jaar; slaapmossen
uitbreiding gaat door (bijv. Thujamos!): geen nieuwe soorten:
terrestrische verzadiging

Verstoring belangrijk onderdrukken slaapmos dominantie

Grotere vakken kaal → langer + effect soortenrijkdom

